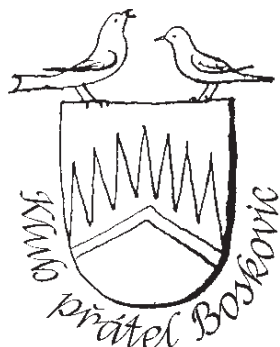

Vlastivědné listy Boskovicka

Číslo 2
červen 2007
ročník 15 (20)

Zprávy z Klubu přátel

Odhalení pamětní desky

Ve středu 14. března se uskutečnilo vzpomínkové setkání při příležitosti 65. výročí odsunu židovských spoluobčanů z Boskovic do koncentračních táborů a odhalení pamětní desky připomínající tuto smutnou událost. Tohoto setkání se zúčastnilo asi 120 občanů. Tuto smutnou událost připomněla Jarka Kovaříková, dále promluvil starosta města ing. Jaroslav Dohnálek a zástupce židovské obce Brno ing. Pavel Fried. Setkání moderovala předsedkyně klubu Eva Šmětková.

Klub přátel děkuje všem, kteří se na realizaci pamětní desky podíleli. Majitelům domu, kteří umožnili desku na jejich dům instalovat a také Bedřichu Čelíkovskému a Antonínu Paděrovi, kteří se zasloužili o její výrobu.

Pavel Bačovský - 100 let od jeho narození

V roce 2008 si připomeneme 100. výročí od narození významného boskovického rodáka, malíře Pavla Bačovského. Klub přátel Boskovic již nyní se zamýšlí nad tím, jak tohoto malíře, který celý svůj život věnoval výtvarnému ztvárnění Boskovic a jeho okolí představit mladé generaci a jak vzpomenout toto významné výročí. Určitě počítáme s tím, že na jeho rodném domě odhalíme pamětní desku, na jejíž realizaci již pracuje Bedřich Čelíkovský. Budeme jednat s vedením KZMB o uspořádání výstavy obrazů. V tomto bychom se obrátili i na Vás, občany Boskovic o zapůjčení jeho prací, aby výstava byla co nejprezentativnější.

Další akce jistě vyplnou z další diskuse v období příprav.

Vyhlášení památného stromu

Ve čtvrtek 10. května 2007 se odpovídne za krásného počasí sešlo asi 130 občanů před boskovickým hradem. Konala se zde slavnostní akce - prohlášení

Devadesáté výročí bitvy u Zborova

Obce jménem Zborov existují hned dvě. První z nich leží dnes na Ukrajině, východně od Lvova a severozápadně od Tarnopole. Druhá pak je na Slovensku, nedaleko Dukelského průsmyku. Oba dva Zborovy spolu s obcí Cecová se zaplaly do československých dějin i do dějin I. světové války. Obec Cecová - dnes ukrajinská Kalinivka - leží asi tři kilometry jižně od Zborova.

U prvního, ukrajinského Zborova proběhla významná bitva I. světové války. Zde první vystoupili českoslovenští legionáři jako samostatná armádní jednotka a drtivým úderem prorazili rakousko-německé pozice. Nikdo z vysokých váleční-

Za války ostatky Neznámého vojína nechal Heydrich exhumovat a v roce 1945 byly definitivně ztraceny...

Jedním z hrdinů zborovské bitvy byl poručík Stanislav Čeček, (1886-1930) který sehrál rozhodující roli v útočném plánu bitvy. Čeček, absolvent Československé obchodní akademie v Praze, přišel v roce 1911 do Ruska, kde byl zástupcem automobilky Laurin a Klement. Roku 1914 vstoupil do České družiny a po roce se stal velitelem roty. V roce 1917 se stal velitelem I. praporu pluku. Pod Čečkovým velením prolomili legionáři hned tři obranná pásma rakousko-uherské obrany. Útok byl tak nečekaný,

ků Ústředních mocností takový útok na východní frontě neočekával.

Městečko Zborov vzniklo jako polská strážní tvrz někdy v 16. století na ochranu proti Tatarům. V pevnůstce byla též obchodní stanice. Zborov pamatuje srážku mezi voji Bohdana Chmelnického a králem Janem Kazimírem roku 1649.

Na počátku I. války byl Zborov malým městysem, dnes je okresním městem ukrajinské oblasti.

2. července 1917 československá střelecká brigáda prolomila nečekaně obranné pozice německé a rakouské armády. Cecová, vesnice u Zborova, se stala v červnu 1917 střediskem 3. čs. střeleckého pluku s polní ošetrovnou. Po bitvě zde byl zřízen na kótě 352 hromadný hrob padlých s mohylou. Roku 1922 byly ostatky jednoho vojína převezeny do Prahy a vloženy do Památníku neznámého vojína od Zborova ve Staroměstské radnici. Československá vláda s polským souhlasem (Zborov i Cecová ležely tehdy na polském území) vykoupila pozemek mohly, náležející uniátům. Roku 1927 zde byl zřízen Památník zborovské bitvy, který byl slavnostně otevřen při Národní zborovské pouti 2. července 1927.

že Rakušané nestačili ani přisunout zálohy. Rakouští němečtí poslanci po prohrané bitvě žádali vyšetření českých pluků zařazených na rakouské straně v boji u Zborova pro zradu. Generálplukovník rakouské armády Eduard von Böhm-Ermolli, jehož vojska stála proti legionářům v bitvě, sestavil vyšetřovací komisi a objektivně prokázal, že rakouští Češi se ničím neprovinili, neboť legionářský útok byl rychlý a neočekávaný. Rakouští průzkumníci jej neodhalili. Ironií dějin v bitvě u Zborova tak stáli též Čechové proti Čechům. Český úspěch však - žel - neměl trvalý výsledek. Liknavost ruských oddílů způsobila další porážku u Tarnopole a zisky průlomu byly postupně ztraceny. Z politického i strategického hlediska však vystoupení legionářů znamenalo doklad vojenské samostatnosti Čechů a Slováků na východní frontě. Tehdejší Českoslováci se od té doby stali již nikoli jen objektem, ale též subjektem dějin. Muselo se s nimi vážně počítat v plánech Centrálních mocností i Dohody, což se později - zejména po bitvě u Bachmače a při ovládnutí sibijské magistrály - i stalo.

Co se stalo u druhého, slovenského Zborova? Tam se již roku 1915, ještě před

Jiří Jaroš Nickelli

slavným vystoupením T. G. Masaryka ve Švýcarsku k 500. výročí upálení Mistra Jana Husa, 28. pražský pluk rozhodl přejít k ruské armádě. Bylo to 3. dubna 1915. Franz Josef I. vymazal český pluk z vojenská. Nato 27. května přešel k Rusům 36. mladoboleslavský pluk. Rakušané zuřili. Arcivévoda Josef Ferdinand, velitel 1. a 4. armády, sliboval „velezrádcům“ kulku a provaz kata. A Rakušané popravovali... Více se lze dočíst v Nár. Osvobození č.8/2007 v poutavém článku J. B. Vladíka, ČSOL Brno 2.

Legionáři našeho kraje, padlí u Zborova 1917

Hejl Adolf, Kněževsko, 3. čs. střelecký pluk, 3. rota, nar. 13. 12. 1894, pekař. Legionář od 18. 8. 1916. Padl 2. 7. 1917 u Zborova - pohřben v Cecové.

Hřebíček Josef, Bedřichov, 1. střelecký pluk, 6. rota, nar. 22. 5. 1895, pekař. Legionář od 13. 6. 1916. Padl u Zborova - pohřben v Cecové.

Kraus Jaromír, Letovice, 3. střelecký pluk, 1. rota, nar. 15. 10. 1894. Legionář od 16. 7. 1916. Padl u Zborova - pohřben, neznámo.

Kučera Josef, Milonice, 1. střelecký pluk, 5. rota, nar. 22. 4. 1893, horník. Legionář od 24. 7. 1916. Padl u Zborova - pohřben v Cecové.

Šafař Leopold, Boskovice, důstojnický aspirant, 1. střelecký pluk, 4. rota, nar. 6. 11. 1896, stavitelský kreslič. Legionář od 9. 4. 1916. Padl u Zborova - pohřben v Cecové. In memoriam MNO č. 56 1923 - z poručíka nadporučík.

Ševčík Karel, Boskovice, střelec 6. roty 1. čs. střeleckého pluku, nar. 19. 10. 1894, zámečník. - Do čs. vojska vstoupil 25. 6. 1916. Padl 2. 7. 1917 u Zborova a pohřben v Cecové.

„Na zborovských pláních, na hoře nad Cecovou jsou mohyly bratří. Nezapomínejte!“

Rudolf Medek, „Zborov“

Svaz bojovníků za svobodu pořádá

pod záštitou Klubu přátel Boskovic,
TJ Sokol Boskovice, Junáka
Boskovice a Města Boskovic

vzpomínku k 90. výročí BITVY U ZBOROVA

kteřá se koná

v pondělí 2. července 2007 v 16.00
ve víceúčelovém sále MěÚ Boskovice

svatebního dubu památným stromem.

Přesně před 126 lety - 10. května 1881 byly vysazeny před hradem dva duby na počest snatku Rudolfa - následníka trůnu a Štěpánky - belgické princezny. Byla to součást velkolepých oslav, pořádaných po celém Rakousko-uhersku. Koncem 19. století, po sebevraždě Rudolfa jeho dub začal zaostávat v růstu až uschl úplně. Zůstal tak jen ten Štěpánčin.

Po přednášce ing. Šustrové v Klubu seniorů KZMB vznikl zde nápad, tento strom označit jako strom památný. Klub přátel Boskovic byl požádán, aby se do této akce zapojil, což bylo akceptováno. Požádal Městský úřad o souhlas a připravil obsáhlý text do VLB a také na tabuli na naučné stezce zdraví před hradem.

Slavnostní akce začala zpěvem - pěvecký sbor Janáček zazpíval čtyři písně, které navodily krásnou atmosféru celého odpoledně. Informaci o historii dubu přednesla předsedkyně klubu přátel Eva Šmátková. Poté starosta města ing. Jaroslav Dohnálek po krátkém projevu prohlásil svatební dub stromem památným. Následoval přednes básně, kterou připravila na tuto událost paní Jarmila Nezvedová a přednesla Andrea Buchtová, zákyně základní školy.

Na návrh Klubu seniorů byl současně vysazen mladý stromek, který by měl tento slavnostní den připomínat. Na památku dcery Rudolfa a Štěpánky byl mladý doubek pojmenován po jejich dceři. Jmenuje se tedy Alžbětina.

Celá akce, kterou moderoval ředitel KZMB Oldřich Kovář byla přítomnou veřejností velice kladně hodnocena.

Děkujeme všem, kteří jakýmkoliv způsobem přispěli ke zdaru akce za jejich pochopení a pomoc. Zejména rodině Mensdorff-Pouilly, správci hradu panu Mazalovi a dalším.

Jarmila Nezvedová

Svatební dub

Obrovský a krásný zde stojí,
silnými pažemi objímá nebe.
Časem na mohutnosti získal
a žaludy rozhazuje kol sebe.

Je symbolem pevnosti.
Vysazen byl před desítkami let,
když zpráva o snatku
Rudolfa a Štěpánky
obletěla - snad celý svět.

Mohutněl a rostl pak do krásy.
Sílu všem může rozdávat.
Škoda, že nejsme jak náš dub,
to bychom se těch 126 let nemuseli bát.

Bývá krásným lidským zvykem
k významným událostem něco dát.
Co tedy Tobě - dube Štěpánky.
Co do dalších let Ti přát ?

Zdraví, sílu, či snad lidské lásky víc ?
Už vím !

Buď ještě dlouhá léta dobrým strážcem
vzkvétajícího města - Boskovic!

Alej Svatopluka Čecha

Na začátku aleje byl postaven dvoumetrový pískovcový komolý Jehlan a na něm byla mramorová deska s nápisem Alej Svatopluka Čecha. Obrácíme se na občany Boskovic s prosbou, zda v jejich fotografickém archivu náhodou tuto fotografii nemají. Rádi bychom tento snímek měli v archivu starých Boskovic. Fotografie bychom si rádi okopírovali a originál ihned vrátili.

Májové slavnosti – stavění a kácení

Nedávno se mi dostala do rukou brožurka, stará již skoro čtyřicet let, kde Vincenc Dostál, dlouholetý funkcionář Mazurie, vzpomíná na to, jak spolek Mazurie vznikl a jaká byla jeho činnost. Uvádí, že po vzniku Československé republiky byli všichni hrdi na to, že mají svůj samostatný stát, hrdi na to, že jsou Češi a zakládali různé vlastenecké spolky. A tak se v roce 1920 také mladí chlapci ve čtvrti, tehdy nazývané Horní Předměstí, tedy Bělá - Mazurie rozhodli, že k uctění památných dnů osvobození a vzniku ČSR budou každoročně pořádat národní kácení máje jako Spolek Bělských mládenců. Z tohoto spolku později vznikla řádná organizace se svými stanovami, úředně povolená pod jménem „Vzdělávací

Boskovice. V té době však byl založen Mazurácký hasičský spolek, který převzal činnost původního spolku a byl dále širitelem kultury v boskovickém předměstí na Bělé. A to velmi aktivně až do roku 1939.

Já jsem také vyrůstala na Mazurii. Moc dobře si vzpomínám, jak naši rodiče chodili na různé akce, které se po osvobození v roce 1945 na Mazurii pomalu začaly obnovovat. Tato činnost všechny sousedy na Mazurii sblížovala a mě se vždycky zdálo, že Mazurie je jedna velká rodina. Pomáhali si, při náhodném setkání s některým Mazurákem i mimo Boskovice se zdravili jako s bratrem, jeden druhému dával najevo, že se rádi vidí. Mazuráci vždycky nějak drželi

Stavění máje na Mazurii v roce 1947.

spolek Mazurie.“ Spolek byl velmi aktivní. Pořádal plesy, zábavy, večírky, měl i svoji hudbu, vlastnil knihovnu. V sále pivovaru členové hrávali divadlo, měli i svůj oddíl kopané. Později vznikla i mazurácká hymna, začínající slovy: „Tam na Bělé, u potoka, má pan Přikryl (později Žemla) hospodu, chodí tam Mazuráci, dělají mu vodu.“ Z pořádání kulturních akcí získávali zřejmě dosti finančních prostředků, neboť pan Dostál ve své vzpomínce uvádí, že svým chudým členům, kteří se ocitli v nouzi, poskytovali jednorázové podpory. Dokonce uvedl, že na budování domu pro osiřelé věnoval Vzdělávací spolek Mazurie 15.000,- Kč.

Vyvrcholením pak byly akce v máji. Pravidelně se 1. května stavěl vysoký máj, a to na křižovatce ulic Bělská a Dukelská (dříve ul. Sušilova). A pravidelně se pak konala i Slavnost kácení máje na Mazurii na konci května. A to byla velká slavnost, známá po celém okolí. A Mazuráci mládenci si na sestavování programu dávali velmi záležet. Byl to velký svátek nejen pro Mazuráky a celé Boskovice, ale slavnost Kácení máje byla v té době vyhlášenou kulturní akcí v celém širokém okolí. Sjížděli se sem hosté až z Brna či Prostějova, přijížděli i rodáci z Mazurie, kteří již odešli za prací jinam, neboť to byla i příležitost setkat se se svými bývalými kamarády.

V roce 1934 však přišla krize. Mladí iniciativní mládenci odešli na vojnu a fotbalisté Mazurie se sloučili s AC Velen

mu všichni společně zahráli a zazpívali „Mazuráckou hymnu“. A my, kteří jsme stavění máje viděli poprvé, měli jsme ve svém srdíčku pocit velkého štěstí a hrdost, že i my patříme k tomuto milému místu, kolem potoka Bělé.

Tím však péče o májku nekončila. Bylo potřeba, aby se máj až do kácení hlídal. A tak se naši sousedi v hlídání noc co noc střídali. Vždyť to by byla velká ostuda, kdyby jim máj někdo ukradl. To napětí bylo v nás všech. I my děti jsme si v měsíci květnu vždycky ráno cestou do školy oddychli, když máj byl na svém místě. Také se jednou stalo, že místo jednoho máje stály vedle sebe máje tři. To zase chodily Mazuráci krást do sousedních vesnic a podařilo se jim ukrást špatně hlídání máj jinde. Ale také se jeden rok stalo, že náš máj špatně hlídali a ráno nad zemí místo máje trčel jen kousek malovaného špaluku. Byla to pro Mazuráky velká ostuda, a ti hlídači, kteří místo hlídání trávili čas na pivě „U Žemlů“ dostali co proto a ještě mnoho roků měli o posměch postaráno. Kácení máje se ale konalo. Mazuráci museli svůj máj zlodějkům pěkně zaplatit, obvykle to bylo několik beček piva. Ti jim pak za velkého jásotu máj přivezli a oslavovali pak kácení máje na Mazurii společně.

Já si velice vzpomínám na první poválečné Kácení máje v roce 1947. Byly to velké přípravy. Všechno se předem naplánovalo a předem se před veřejností tajilo, jaké alegorické vozy se připravují. Žila tím celá Mazurie. Všichni se velice těšili. Maminka mě a mé sestře ušila kroj a sama vyšivala naše kordulky a zástěrky. Vždyť všechny děti tenkrát měly kroje. Kroj se mamince povedl, nám slušel. A ty krásné stuhý, na kroji a na věnečku, který nám udělala paní Strítezská. A když konečně nastal den „D“ a bylo všechno hotovo, to byla krása. Šohajové na koních, všechna velká děvčata v krásných krojích a my malí, také v krojích. Průvodem šli všichni přes celé Boskovice. Řadili jsme se u Horákovy tovary, průvod šel dnešní Lidickou ulicí, Sokolskou, kolem nádraží, Komenského, přes Masarykovo náměstí Sušilovou ulicí až do Červené zahrady. Muzikanti hráli, jásání nebralo konce. Na konci průvodu jely alegorické vozy. Většina z nich byla vypravovaná do průvodu u Siků. Co všechno dovedli Mazuráci vymyslet na vozy pro legraci a pro zasmání. Ale také několik vozů bylo pro nás děcka. Největší

Vůz s kolotočem před starou radnicí.

máje na Mazurii a Mazuráci

atrakcí na alegorickém voze byl kolotoč. A na něm jsme se my, malé děti, střídaly a točily se. Uprostřed kolotoče seděl pan Plevač a hrál na tahací harmoniku. Když doputoval kolotoč průvodem zpátky na

A věříte, že jsou na Bělé na toto Kácení máje ještě dvě památky? Až půjdete kolem zastávky autobusů, podívejte se směrem k Sikům. Tam na stodole je přibitý dřevěný čáp, co byl s malými dětmi v hnízdě. A ta druhá stojí u potoka vlevo od vchodu do výletíště, kde hasiči Mazuráci pořádají svoje akce. Vypadá jako betonová bečka, ale je to podstavec na kolotoč, na kterém se točily děti z Mazurie při různých oslavách ještě několik let. A ten kolotoč i ten podstavec dělal náš tatínek, Mazurák tělem i duší od svého mládí, pan Jaroslav Skoumal.

Další kácení máje nebylo již tak veselé, jako to předcházelo. Pak přišla 50. léta, různá nařízení která mnoho nařizovala a mnoho zakazovala. Všechny programy na různé akce musely být schvalovány předem na úřadě, a to pořadatele odradilo. A nebylo ani žádoucí v té době pořádat akce, kde by se lidé shromažďovali. A byla to také

ji, domů jsme pak chodili přes Červenou zahradu Dášu doprovázet. Cestou jsme zpívali a bylo nám krásně. Byli jsme mladí, svobodní, plní elánu do života. A těšili jsme se, až si všichni oblékneme kroje. Skoro všichni jsme je měli půjčené. A byly nádherné. Když přišla ta slavná neděle, ráno jsme se všichni do krojů oblékli a nechali vyfotografovat. Odpoledne ve dvě už jsme byli zase připraveni na průvod. To byla nádhera. Všichni v krojích, několik šohajů na koních, ženy z Mazurie oblékly kroje Hanácké a nacvičily Moravskou besedu. Mládež měla většinou kroje kyjovské. I malým dětem maminky oblékly kroje. V čele průvodu šla Marta Konečná a Pepa Janík s májkou a za nimi šli všichni ostatní. A celá tato nádhera pochodovala za doprovodu hudby přes celé Boskovice. Mávali jsme na lidi, kteří se na nás přišli podívat a stáli po celé naší cestě na chodnících. Bylo jich hodně a bylo na nich vidět, že se jim průvod líbí a některým starším dokonce tekly po tvářích dojetím slzy. Většina z přihlížejících pak se přidávala k našemu průvodu a všichni jsme pak společně došli až na Bélou, kde následoval program, a Kácení máje trvalo až do noci taneční zábavou, při které nám hrála nezapomenutelná Lidová muzika Karla Henka.

O rok později se krojované Kácení máje znovu opakovalo. Zase jsme nacvičovali nějaký program a byl opět krásný krojovaný průvod Boskovícemi. V čele průvodu tehdy s májkou šel Josef Šmětka, já a Hana Pavlová. Když jsme přicházeli ke kostelu, začal déšť a ten se během několika minut proměnil v průtrž mračen. Tenkrát nás zachránil p. Ladislav Zemánek. Pohotově nám otevřel kostel a my jsme tam ten lijavec přečkali a kroje byly zachráněny. Věřím tomu, že takovou krojovanou krásu náš kostel nikdy neviděl a už nikdy neuvidí. Tolik krojů, děvčata, mládenci, děti, maminky. Venku bylo slyšet déšť a my jsme všichni tiše seděli v lavicích. Chybělo jen, aby p. Zemánek vystoupil na kazatelnu a přednesl jedno ze svých krásných kázání, které mival.

Myslím, že krojované kácení máje v roce 1959 bylo poslední. Půjčování krojů bylo dost nákladné a tak v dalších letech bylo kácení bez krojů a bez průvodu.

Na výletišti v Červené zahradě se však vždy připravoval nějaký program. Scénky, které humorně nahrazovaly ale-

Jaroslava Kovaříková

gorické vozy, hlavně, aby byla legrace. Tak na příklad proběhla na pódiu módní přehlídka, kdy starší Mazuračky předváděly komické starodávné modely, klobouky, noční úbory, spodní prádlo. Dovedete si na příklad představit paní Soškovou, jak se plíží přes pódium v různých kalhotách zvaných bombardáky, na hlavě čepce, v jedné roze svisku a v druhé nočník? Nebo když pan Volodě Cihlár předváděl moje - kdysi krásné, přesové šaty, vyzadu hluboký výstřih z něhož mu vyčuhoval chlupatý porost, na chlupatých a „čitelných“ nohou starého fotbalisty boty na podpatcích ve kterých nemohl ani jít, protože byly aspoň o pět čísel menší než jeho noha? V té době se začal na „Západě“ tančit rokenrol. Já a Pepek Šmětka jsme jako „správní Američané“, oblečení podle toho, jak jsme si ty „mladé západáky“ představovali, přijeli jako hosté z Ameriky autem pana Františka Konečného. Byla to hrozná kára na dřevoplyn. Vystoupili jsme za velkých přivítacích ovací a všichni řvali smích ještě než jsme vystoupili na pódium. Nikdy jsme před tím rokenrol tančit neviděli. Ale předvedli jsme všem takový divoký tanec, za který nás publikum odměnilo takovým potleskem a smíchem, že jsme ho museli, oba úplně schvácení, znovu opakovat. A ještě se dlouho na náš tanec vzpomínalo. Nevím, zda by v dnešní době někdo z mladých dokázal ze sebe udělat takového šaška k pobavení ostatních. A to bylo také moje poslední vystoupení na Kácení máje na Mazurii.

Jsem moc ráda, že stále vidím na mazuráckém hasičském výletišti mladé lidi, kteří se zde scházejí a k Mazurii se hlásí. Jejich prostor pro konání zábav se podstatně zmenšil. Nejdříve kvůli stavbě mateřské školy, loňský rok přišli o svoji klubovnu při rozšíření stavby Azylového domu. Některé kluby by takové problémy od další činnosti odradily, ale Mazuráci hasiči stavějí klubovnu novou. Letos prvního máje opět postavili symbol lásky, svobody, míru, radosti a přátelství, krásný a vysoký máj. Tak, jak se na Mazurii děje každoročně - odjakživa. Zase mával všemi svými barevnými stuhami na pozdrav kolemjdoucím.

Mazurácká hymna končila slovy: „Mazurák, ten nezahyne!“ A já bych si přála, aby to byla ještě hodně, hodně dlouho pravda.

Malé děti hlídaly v hnízdě čáp.

Mazurii, byl kolotoč předělán na pevný betonový podstavec a děcka se na něm mohla točit dál. Aby se mohly průvodu zúčastnit i maminky, které měly malé děti, vymysleli na alegorický vůz velké hnízdo nad kterým bděl velký čáp a do hnízda se naskládaly všechny malé dětičky a paní Mikulová v kroji jako babička byla u nich a četla jim pohádky.

Po kácení máje nám ještě „Na pláce“, na místě, kde jsme si hrávali a kde dnes stojí samoobsluha, zůstaly pro naše hry po kácení máje z alegorických vozů muchomůrka, perníková chaloupka a to do doby, než zapršelo a všechnu tu papírovou krásu zničil déšť. To byla pro naše hry paráda, panečku!

doba, ve které zanikly mnohé naše české a moravské zvyky a tradice. Máj se sice každoročně stále stavěl, ale Kácení máje se omezilo jen na pouhou taneční zábavu. Bez krojů a bez průvodu.

Přesto se však podařila věc nevidaná. Několika starším Mazurákům to nedalo a v roce 1957 začali opět plánovat Slavnost kácení máje a to se vši parádou. A podařilo se. Jako blesek se po Bělé ta zpráva roznesla. Všichni to přijali s nadšením. A začaly velké přípravy, ani nikdo z nás, mládeže nechtěl zůstat stranou. S nadšením jsme pod vedením Dášy Henkové (Augustinové) nacvičovali Českou besedu a scházeli jsme se v pivovare skoro každý večer. Bylo to v má-

Nečekaný odchod Karla Klemsy

Nikdo z nás, jeho přítel, nečekal, že 22. dubna 2007 ukončí svou životní pout Karel Klemsa, divadelní ochotník, místopředseda okresního výboru Svazu bojovníků za svobodu, vzorný zahrádkář a hlavně dobrý přítel a kamarád.

Narodil se 14. ledna 1914 ve Valchově u Boskovic, kde vychodil i obecnou školu. Pak následovaly 4 roky měšťanské školy v Boskovicích a učitelství ústav v Příbrami, který ukončil v roce 1935. Po absolvování učitelského ústavu působil jako učitel na různých školách od obecné po měšťanskou především v Boskovicích.

Po druhé světové válce, v roce 1951 nastoupil jako profesor na Střední pedagogickou školu v Boskovicích, kde se

stal později ředitelem. V této funkci působil až do roku 1974 kdy odešel do důchodu. Při tomto zaměstnání vystudoval filozofickou fakultu, kde promoval v roce 1964.

V období druhé světové války se v letech 1940 až 1945 zapojil do odbojové činnosti v boskovické skupině Za svobodu. Ihned po osvobození se s plnou vervou zapojil do veřejného a společenského života ve městě. Zvláště v poslední době se snažil co nejvíce pomáhat odbojářům při vyřizování žádostí o důchod, nebo lázeňskou péči.

Jeho celým životem jej provázela láska k divadlu. První role jej potkaly již na učitelském ústavu a jeho divadelní činnost pak pokračovala v Boskovicích.

Nejenom hrál, ale i režisoval, v prvopočátcích zejména v sokolském divadle. Po založení Městského ochotnického divadla, do kterého se po roce 1945 sloučily všechny divadelní spolky v Boskovicích, byl jedním z jeho vůdčích osobností. Opravdu si zasloužil, že jej občanské sdružení Ochotnické divadlo v Boskovicích jmenovalo čestným členem. S divadlem se rozloučil, jak sám napsal, krásnou postavou starého vodníka Ivada v Jiráskově Lucerně. „Tak jako on touží po klidu a samotě i já po letech rád vzpomínám na krásné chvíle prožitě mezi přáteli - divadelními ochotníky“.

Vzpomeňte spolu s námi na tohoto vzácného člověka, který celý svůj život zasvětil mládeži a práci pro společnost.

Jiří Bušina

Paleontolog a speleolog Karel Absolon

Jaroslava Kovaříková

★ 16. 6. 1877 v Boskovicích, † 6. 10. 1960 v Brně.

Byl synem MUDr. Vilibalda Absolona a jeho manželky Karly, rozené Wanklové, dcery Jindřicha Wankla, lékaře a slavného jeskynního badatele. Když bylo Karlovi Absolonovi pět let, zemřel mu otec. Jeho dědeček Jindřich Wankl nahrazoval svému vnukovi otce a na jeho další vývoj měl proto velký vliv. Po maturitě v Brně v roce 1899 začal Karel Absolon studovat na české univerzitě v Praze přírodní vědy a geografii. Na doktora filosofie byl promován roku 1903. V roce 1908 se stal kustodem zoologických sbírek Moravského muzea v Brně a od roku 1927 byl profesorem zeměpisu na

přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Vědecká činnost univerzitního profesora PhDr. Karla Absolona je velmi obsáhlá. Speciálně se věnoval badání na území Moravského Krasu, který systematicky prozkoumával, zmapoval a popsal po stránce speleologické, paleontologické i archeologické. Jeho zásluhou byla zpřístupněna propast Macocha, probádána jeskyně Pekárna, objeveny jeskyně Punkevní a další prostory za Kateřinskou jeskyní. Zabýval se zkoumáním jeskynních prostor i na Balkáně - prozkoumal například pravděpodobný tok ponorné řeky Ombly, ústící do moře u Dubrovniku a uznal ji za patrně největší ponornou řeku světa. Při svých speleologických výzkumech nezanedbával ani zoologické sběry. Byl vynikajícím entomologem a prováděl spolu s dr. Knirschem sběry v našich jeskyních dávno před tím, než se jeskynní brouci staly jakousi sběratelskou módou. Hlavním jeho dílem je však paleoantropologie, věda o pravěkém člověku, v níž se dopracoval světoznámého věhlasu jako náš právním uznávaný nejzaslouzejší pracovník v tomto oboru.

K paleontologickým výzkumům ho podnítila zejména nesmírně bohatá naleziště na Moravě, o nichž napsal doslova: „Zde sly grandiózním krokem pradějiny lidstva, zde se vytvářely prvopočátky společnosti, malířství, hudebnictví, techno-

logie denního života v rozpětí dlouhých dob. Co jsou proti tomu dávnověku kultury staroegyptské, asyrské, staroindické, sumerské, chaldejské... Posunujeme meze vzniku univerzální lidské kultury o mnoho desetitisícetiletí zpět. V tom tkví světový význam této naší země.“

Moravská naleziště, především sprásova stanice lovců mamutů Předmostí u Přerova, jsou dávno známá. Již Jan Blahoslav, biskup českých bratří, píše v r. 1570, že se zde vykopávají kosti a zuby „obru“. Absolonovou zásluhou je, že provedl moderním přístupem rozsáhlé odkryvy, jež přispěly k nalezení 40.000 pravěkých nástrojů a zbraní a ke zbytkům nejméně 1.000 mamutů. Profesor Absolon je i skutečným objevitelem světoznámých Věstonic. Od roku 1924 zde pracoval na základě dávných zpráv vinařů, vykopávajících kosti mamutů. Za 15 let vykopávek, které si většinou financoval sám Absolon, byly odkryty „pravěké Pompeje“, jak Věstonice nazval paleoantropolog Artur Keith.

Pro tyto nálezy bylo zřízeno samostatné oddělení Moravského muzea v Brně. Mezi nespočetnými věstonickými nálezy zaujímají čestné místo sošky zvířat i tzv. idoly žen. Mezi nimi jedno z prvních plastických zpodobení ženy - matky rodu. Originál slavné Věstonické Venuše vzal bohužel za II. světové války zasně. A nálež pravěkého hudebního nástroje - píšťalky z kostí stojí rovněž za povšimnutí.

Boskovický rodák Karel Absolon byl členem mnoha domácích i zahraničních vědeckých institucí a společností. A získal si svou vědeckou práci ve jmenovaných oborech světové jméno. Vedle vědecké činnosti vyvíjel rovněž velkou popularizační činnost. Měl bezpočet přednášek před nabitými sály. Nebylo to však jen Absolonovo jméno co posluchače na jeho přednášky přitahovalo, ale byl také sugestivním řečníkem. Odhaduje se, že jeho přednášek bylo několik set. Svoje přednášky doprovázel skvělými diaprojektivami. Zabýval se i tématy nekrasovými - jedna z jeho velmi poutavých přednášek v Uměleckoprůmyslovém muzeu pojednávala o Atlantidě.

Karel Absolon zůstal Moravskému krasu věrný od studentských let až do smrti. Jeho největší objevitelský a technický čin bylo zpřístupnění dna propasti Macocha suchou cestou Punkevními jeskyněmi a později také vodní cestou macošskými doly kolem Pohádkového domu. Absolonovy objevy rozsáhlých jeskynních systémů a jejich zpřístupnění pro širokou veřejnost učinily místo Moravského krasu světoznámým a staly se jedinečnou turistickou lokalitou.

Karel Absolon zemřel v Brně 6. října 1960. Urna s jeho popelem spočívá na Ústředním hřbitově v Brně.

Prameny:

Vladimír Polák: *Literární místopis Kdo byl kdo, Rovnost, 1987.*

Lékař lidumil a vlastivědec MUDr. Karel Snětina

★ 13. 5. 1860, † 15. 7. 1942.

MUDr. Karel Snětina se narodil v rolnické rodině v Poříčanech u Českého Brodu dne 13. května 1860. Boskovice si vyvolil jako svůj druhý domov náhodou. Zdejší kraj mu učaroval po náhodném výletu do Moravského Krasu.

Po promoci na Karlově univerzitě v Praze roku 1893 prodělal jednoroční praxi v nemocnicích v Praze a pak se usadil v Bohdalově na Českomoravské vrchovině a odtud přešel do Boskovic r. 1896. Zde zastupoval nejdříve městského lékaře a v roce 1900 se stal jeho nástupcem. Jeho vysoká, stíhlá postava, vždy s přívětivou tváří se pak na půl století stala neodmyslitelnou součástí města. Především to byl lékař - lidumil, který s láskou plnil svoje povinnosti. Přispíchal na pomoc kdykoliv a kamkoliv, a to bez nároku na odměnu. A bývalo prý velice těžké vnutit panu doktorovi za jeho službu nějaké peníze. Na jeho poslední cestě prý si jeden boskovický občan za jeho rakví povzdychl: „Ach, ten náš pan doktor byl náš největší věřitel. Koho potkal, ten mu byl dlužný.“

Jeho ušlechtilá osobnost přitahova-

la, nabývala vážnosti. Zejména studenti z okolí se kolem něho seskupovali. K jeho obdivovatelům patřili i pozdější významné osobnosti, jako např. malíři Otakar Kubín, František Řehořek, literární historik dr. J. V. Sedláček, prof. dr. Miloslav Hyšek, historik umění dr. Karel Krejčí a další. Také MUDr. Karel Svěrák.

Jeho láskou byla i archeologie. Sprátelil se s boskovickým vlastivědným pracovníkem PhMr. Františkem Lipkou a společně se pak věnovali prehistorickým výzkumům. Snad největším úspěchem byl náhodný objev střediska keltské kultury na Starém Hradisku z počátku našeho letopočtu. Svoje nálezy pak ukládali v boskovickém muzeu, které roku 1905 založili. Sbírkou byly získávány nemalým nákladem a hradil je většinou dr. Snětina.

Karel Snětina založil také Okrašlo-

vací spolek a byl jeho dlouholetým předsedou. Účastnil se také všech místních kulturních a vzdělávacích akcí. Jeho ti chá a nevybojná povaha mu však nikdy nedovolila uplatnit se v politickém životě. Měl však svoje pokrokové zásady a z těch nikdy neslevil. Byl také důsledným stoupencem mírového hnutí a nesl těžce trvání zla a bolesti ve světě.

Zemřel 15. července 1942 v Boskovicích. Byla válka, navíc to bylo v době hejdrichiády, kdy nebyly povoleny ani projevy nad rakví. A tak se Boskovice musely smířit s tím, že svého pana doktora, čestného občana a jednu z nejušlechtilějších osobností, které kdy v Boskovicích žily, musely mlčky pochovat a mlčky se s ním rozloučit.

Víme, že velký člověk nečeká na díky, nečeká zisk, nečeká slávu. Věnujme mu tedy vzpomínku.

Josef Janků - Zahradnický podnik Šmelcovna (sponzor Vlastivědných listů)

Šmelcovna 1364/3, Boskovice 680 01, tel./fax 516 453 071, e-mail: arboretum@smelcovna.cz, www.smelcovna.cz

Zveme širokou laickou i odbornou veřejnost, milovníky přírody k jarní prohlídce ARBORETA ŠMELCOVNA s možností nákupu širokého sortimentu okrasných rostlin.

Provozní doba pro rok 2007: po - ne 9⁰⁰ - 17⁰⁰ hod., prodejní doba: po - ne 9³⁰ - 16³⁰ hod., tel. 602 173 936.

LÉTO V ARBORETU: Akce Iris

Trvalky - okrasné trávy, ocúny a Calluny 17. 8. - 26. 8.

8. 6. - 17. 6.

Vlastivědné listy Boskovicka, vydává Klub přátel Boskovic společně s Vlastivědným kroužkem KZM Boskovice. Redakční rada: PhDr. Helena Janíková, Mgr. Ilja Melkus, Milan Pupík. Redakce: Jiří Bušina, Plačková 23, 680 01 Boskovice, kam zasíláte příspěvky, dotazy a připomínky. Vychází 4x ročně jako příloha regionálních novin Boskovicko. Uzávěrka příštího čísla je 15. srpna 2007.